

Tale 1.mai 2007 Verdal Krigskirkegård.

Kjære russiske representanter.
Kjære frammøtte.

Igjen er det 1.mai, igjen er det tid for å samles her på Krigskirkegården på Ørin for å hedre minnet til de som gav sitt liv i et fremmed land i kampen mot nazismen.

Det er vanskelig å ha noen realistisk forestilling i dag på dette fredfulle, vakre minnstedet om de forferdelige hendelser som er bakgrunnen for at denne bautasten i sin tid ble reist her. For oss som er født etter 2.verdenskrig, og også for dem som er for unge til å ha noen reelle minner om Okkupasjonen, blir etter hvert hendelsene i perioden 1940-1945 noe fjernt, noe vi har lest om, hørt om, noe vi har lært om på skolen. Vi har ikke noe personlig forhold til dette, sier mange, for det store flertallet av Norges befolkning i dag er dette i beste fall våre foreldres krig, endog våre besteforeldres krig. Vi må snart bli ferdig med krigen, sier mange.

Mitt syn er at det er viktig å ivareta slike minner. Historien er vår kollektive hukommelse, og hva er et menneske uten hukommelse? Alle vet at du må se i speilet av og til hvis du skal være en god sjåfør, hvis du skal ha et solid grunnlag å vurdere trafikkbildet på, hvis du skal evne å opptre trygt og sikkert framover. Slik er det naturligvis også i menneskelivet: Vi må av og til se oss tilbake! Derfor er det en så viktig tradisjon vi ivaretar her på Krigskirkegården hver 1.mai!

I tillegg minner vi hverandre om et annet gammelt 1. maiperspektiv: Den internasjonale dimensjonen. Verden henger sammen, i dag mer enn noen gang, både økonomisk, politisk og på det rent mellommenneskelige plan. Ikke minst i vår tid er det viktig at en ikke blir seg selv nok. Vi må hele tiden klare å se dette, også de gangene det er utfordrende og krevende: Verden blir aldri bedre av mindre kontakt folkene i mellom!

De unge russere og ukrainere som la igjen sine liv her ga det største offer noe menneske kan gi – sitt eget liv. For dem selv, men også for deres kjære i heimlandet, måtte det fortone seg fullstendig meningsløst å bli avkrevd slike offer. Krigens galskap, det fullstendige Ragnarokk som 2.verdenskrig i virkeligheten var, forgikk over tre verdensdeler med deltakelse av nasjoner fra alle verdensdeler. Da kanonene stilnet hadde over 50 millioner menneskeliv gått tapt, nesten halvparten fra det daværende Sovjetunionen, som nok bar krigens tyngste byrder når alt kommer til alt.

Jeg tror det er i dette store perspektivet vi skal lete etter det meningsfylte, hvor brutalt det enn kan være. De som ligger her ga sitt liv, sammen med millioner av mennesker verden over, i kampen mot en redselsfull fiende, en fiende med det mest nedrige menneskesyn historien kjenner: Den rasismebaserte nasjonalsosialismen. Dette store, verdensomspennende generaloppgjøret måtte – måtte – vinnes! Alle krefter måtte forenes i denne kampen. Alternativet var fullstendig umulig! Tyskland selv levde med nazistenes terrorvelde i 12 år. I Norge slapp vi med 5, som vi alle vet.

Derfor ble det nødvendig for tusener, for millioner, for 10-talls millioner mennesker fra en rekke land å gi sine liv i kampen mot den enorme trusselen datiden stod overfor. *Det* er det

meningsfylte i dette, men da må vi altså opp på et makroperspektiv. Da blir det enkelte menneskeliv lite, det har historien gjentatte ganger vist oss.

Slik blir et lite land og en liten by i utkanten av Europa et ledd i det internasjonale maktspeilet. Slik finner noen unge mennesker fra et fjernt utland sin fredfylte grav i et for dem fullstendig fremmed land langt fra heimtraktene.

Det er svært symbolsk at denne minnemarkeringen er lagt til 1.mai, Arbeiderbevegelsens gamle internasjonale solidaritetsdag, som vel er årets mest internasjonale dag. Derfor er det også veldig riktig at Arbeidernes Musikkorps spiller de to lands nasjonalsanger og Internasjonalen her i dag. Verden i dag trenger mer samhold nasjonene i mellom, ikke mindre!

Verdal kommune takker representantene fra den russiske ambassade, som jevnlig har vært representert ved denne anledningen. Verdalen kommune setter også pris på den årvisse deltakelsen fra lokalbefolkningen ved dette arrangementet.

Det er med dyp respekt jeg legger ned en blomsterhilsen fra kommunen for å hedre de som ga sitt liv for vår frihet!

Takk for oppmerksomheten!